

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ સ્થિત ગુજરાત હાઈકોર્ટ સમક્ષ

આર/ક્રિમિનલ મિસ્ટ્રે. એપ્લીકેશન (ફોર ક્વોશિંગ એન્ડ સેટ અસાઈડ

એફ.આઈ.આર./ઓર્ડર) નં. ૮૯૩૪/૨૦૧૫

સાથે

ક્રિમિનલ મિસ્ટ્રે. એપ્લીકેશન નં. ૩૨૨૭૯/૨૦૧૬

સાથે

ક્રિમિનલ મિસ્ટ્રે. એપ્લીકેશન નં. ૩૩૮૩૯/૨૦૧૬

સાથે

ક્રિમિનલ મિસ્ટ્રે. એપ્લીકેશન નં. ૩૩૮૭૮/૨૦૧૬

સાથે

ક્રિમિનલ મિસ્ટ્રે. એપ્લીકેશન નં. ૨૧/૨૦૧૭

સાથે

ક્રિમિનલ મિસ્ટ્રે. એપ્લીકેશન નં. ૧૨૩/૨૦૧૭

સાથે

ક્રિમિનલ મિસ્ટ્રે. એપ્લીકેશન નં. ૮૯૫૪/૨૦૧૫

સાથે

ક્રિમિનલ મિસ્ટ્રે. એપ્લીકેશન નં. ૧૭૬/૨૦૧૭

સાથે
ક્રિમિનલ મિસ્ટે. એપ્લીકેશન નં. ૧૭૭/૨૦૧૭
સાથે
ક્રિમિનલ મિસ્ટે. એપ્લીકેશન નં. ૪૮૮/૨૦૧૭
ઈન
ક્રિમિનલ મિસ્ટે. એપ્લીકેશન નં. ૩૨૨૭૮/૨૦૧૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ જે.બી. પારડીવાલા

૧	શું સ્થાનિક સમાવારપત્રોના રિપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે?	હા
૨.	રિપોર્ટ્સને સંદર્ભિત કરવાં કે નહિ?	હા
૩.	શું લોર્ડશીપ ચુકાદાની સુવાચ્ય નકલ જોવાં ઇચ્છે છે?	ના
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન કે તેનાં હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમ સબબ કોઈ મહત્વપૂર્ણ કાયદાકીય પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	ના

કાંતિલાલ ગોપાલભાઈ ટંડેલ અરજીકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૨ અન્ય સામવાળા(ઓ)

ઉપસ્થિતિ:

સંબંધિત અરજીકર્તાઓ વતી સિનિયર એડવોકેટ શ્રી આર.આર. માર્શલ સાથે
એડવોકેટસ શ્રી આદિલ આર. મિર્ઝા, શ્રી સુધાંશુ એસ. પટેલ, શ્રી હાર્દિક એચ.
દવે, શ્રી એસ.એસ. પટેલ, શ્રી એ.એસ. ટિંબલિયા

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ વતી શ્રી મિતેશ અમીન, પી.પી. સાથે એ.પી.પી.સ
સુશ્રી શ્રુતિ પાઠક, સુશ્રી નિશા ઠાકોરે, સુશ્રી મોનાલી એચ. ભટ્ટ
સામાવાળા(ઓ) નં. ૨- ૩ તરફે નોટીસની પ્રત્યક્ષ બજવણી

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ જે.બી. પારડીવાલા

તારીખ ૧૧/૦૪/૨૦૧૭

સી.એ.વી. કોમન જજમેન્ટ

૧. ઉપરોક્ત તમામ અરજીઓમાં ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દાઓ સમાન હોવાથી, તેમને એકસાથે સાંભળવામાં આવ્યા હતા અને આ સંયુક્ત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા તેમનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨. મારી સમક્ષના તમામ અરજદારો કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના ભાગ એવા દમણના કાયમી નિવાસીઓ છે. તેઓ તમામ એવો દાવો કરે છે કે તેઓ સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા તેમની તરફેણમાં ઇશ્યૂ કરવામાં આવેલા લાયસન્સના આધારે તેમની સંબંધિત વાઈન શોપમાં દારૂના વેચાણના વ્યવસાયમાં રોકાયેલા છે. તેમનો કેસ એવો છે કે દમણ અને દીવ (કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ), આબકારી વિભાગના વહીવટીતંત્ર દ્વારા વિદેશી દારૂ / ભારતીય બનાવટના વિદેશી દારૂ / દેશી દારૂના છૂટક વેચાણ માટે ફોર્મ ઈ-૨૫ એ માં લાયસન્સ ઇશ્યૂ કરવામાં આવ્યું છે.

૩. મારી સમક્ષના તમામ અરજદારોને ગુજરાત રાજ્યની પોલીસ દ્વારા ગુજરાત રાજ્યની હદમાં આવતા વિવિધ પોલીસ સ્ટેશનોમાં નોંધાયેલી વિવિધ પ્રથમ માહિતી અહેવાલો (એફ.આઈ.આર.) માં આરોપી તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા છે. તમામ એફ.આઈ.આર. બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ

શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટેની છે. દરેક અરજીમાં મુખ્યત્વે એવા ગ્રાઉન્ડ પર પ્રથમ માહિતી અહેવાલો રદ કરવાની માંગણી કરવામાં આવી છે કે તેઓ તમામ દમણ (કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ) ના નિવાસી હોવાથી અને સત્તાધિકારી દ્વારા ઇશ્યૂ કરાયેલા માન્ય લાયસન્સના આધારે દારૂના વેચાણના વ્યવસાયમાં રોકાયેલા હોવાથી, તેમની સામે ગુજરાત રાજ્યના પોલીસ સ્ટેશનોમાં નોંધાયેલી એફ.આઈ.આર. વાળા અન્ય સહ-આરોપીઓ સાથે કેસ ચલાવી શકાય નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, અરજદારોના જણાવ્યા મુજબ, બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ એક સ્થાનિક કાયદો હોવાથી દમણના સંબંધમાં લાગુ પડતો નથી. પ્રાદેશિક બહારી અમલ ધરાવતી ભારતીય ફોજદારી સંહિતાથી વિપરીત, બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ માત્ર ગુજરાત રાજ્યની અંદર જ લાગુ પડે છે, દમણ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશને નહીં.

૪. ચાલો હું એક પછી એક અરજીઓ ધ્યાને લઉં.

પ. ક્રિમિનલ મિસ્ટ્ર. એપ્લિકેશન નં. ૮૯૩૪/૨૦૧૫ એ દમણ ખાતે આવેલ મેસર્સ ભાવિક વાઈન શોપના 'મેનેજર' કાંતિલાલ ગોપાલભાઈ ટંડેલ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે. તેઓ માંગણી કરે છે કે વાપી ટાઉન પોલીસ સ્ટેશન, જિલ્લો: વલસાડ ખાતે બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટની કલમ ૬૬(૧)(બી), ૬૫(એ)(ઈ), ૧૧૬(બી) અને ૮૧ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે નોંધાયેલ સી.આર. નં. III-૧૦૫૫/૨૦૧૪ વાળી પ્રથમ માહિતી અહેવાલ રદ કરવામાં આવે. આ અરજદારને આજદિન સુધી ફરાર દર્શાવવામાં આવ્યા છે.

૬. ક્રિમિનલ મિસ્ટ્ર. એપ્લિકેશન નં. ૮૯૫૪/૨૦૧૫ એ ઉપર ઉલ્લેખિત વ્યક્તિ એટલે કે દમણ ખાતે આવેલ મેસર્સ ભાવિક વાઈન શોપના 'મેનેજર' કાંતિલાલ ગોપાલભાઈ ટંડેલ દ્વારા જ દાખલ કરવામાં આવી છે. તેઓ માંગણી કરે છે કે વાપી ટાઉન પોલીસ સ્ટેશન, જિલ્લો: વલસાડ ખાતે બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટની કલમ ૬૬(૧)(બી), ૬૫(એ)(ઈ), ૧૧૬(બી) અને ૮૧ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે નોંધાયેલ સી.આર. નં. III-૧૦૧૮/૨૦૧૪ વાળી પ્રથમ માહિતી અહેવાલ રદ કરવામાં આવે.

૭. ક્રિમિનલ મિસ્ટ્ર. એપ્લિકેશન નં. ૩૩૮૩૯/૨૦૧૬ એ મનુ @ મનો મનોજભાઈ રમણભાઈ પટેલ, દમણના નિવાસી અને દારૂનો વ્યવસાય કરતા વ્યક્તિ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે. તેઓ વલસાડ ગ્રામ્ય પોલીસ સ્ટેશન, જિલ્લો: વલસાડ ખાતે બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટની કલમ ૬૬(૧)(બી), ૬૫(એ)(ઈ), ૧૧૬(બી), ૮૧, ૯૮ અને ૯૯ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે નોંધાયેલ સી.આર. નં. III-૩૭૦/૨૦૧૬ વાળી પ્રથમ માહિતી અહેવાલ રદ કરવાની માંગણી કરે છે.

૮. ક્રિમિનલ મિસ્ટ્ર. એપ્લિકેશન નં. ૩૩૮૭૮/૨૦૧૬ એ ઉપર ઉલ્લેખિત વ્યક્તિ એટલે કે મનુ @ મનો મનોજભાઈ રમણભાઈ પટેલ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં પારડી પોલીસ સ્ટેશન, જિલ્લો: વલસાડ ખાતે બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટની કલમ ૬૬(૧)(બી), ૬૫(એ)(ઈ), ૧૧૬(બી) અને ૮૧ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે નોંધાયેલ સી.આર. નં. III-૧૨૧૯/૨૦૧૬ વાળી પ્રથમ

માહિતી અહેવાલ રદ કરવાની માંગણી કરવામાં આવી છે. તેઓ દમણ પ્રદેશની અંદર દાડ વેચવા માટે માન્ય લાયસન્સ ધરાવતા હોવાનો દાવો કરે છે.

૯. ક્રિમિનલ મિસ્ક. એપ્લિકેશન નં. ૩૨૨૭૯/૨૦૧૬ એ ભાનુબેન રમેશભાઈ પટેલ અને રમેશભાઈ જગુભાઈ પટેલ, પતિ અને પત્ની નામના અરજદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે. તેઓ પણ દાડના વેચાણના વ્યવસાયમાં રોકાયેલા છે. તેઓ ઓલપાડ પોલીસ સ્ટેશન, જિલ્લો: સુરત ગ્રામ્ય ખાતે બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટની કલમ ૬૬(૧)(બી), ૬૫(એ)(ઈ), ૧૧૬(૨) અને ૮૧ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે નોંધાયેલ સી.આર. નં. III-૧૩૭૭/૨૦૧૬ વાળી પ્રથમ માહિતી અહેવાલ રદ કરવાની માંગણી કરે છે. આ એફ.આઈ.આર. ના સંબંધમાં, ગુજરાત રાજ્યની અંદર રૂ. ૨૨,૯૮,૦૦૦/- ની કિંમતનો મુદ્દામાલ જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો અને પોલીસનો કેસ એવો છે કે તે અરજદારો દ્વારા દમણથી સપ્લાય કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૦. ક્રિમિનલ મિસ્ક. એપ્લિકેશન નં. ૨૧/૨૦૧૭ એ ઉપર ઉલ્લેખિત વ્યક્તિઓ એટલે કે ભાનુબેન રમેશભાઈ પટેલ અને રમેશભાઈ જગુભાઈ પટેલ, પતિ અને પત્ની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં વાપી જી.આઈ.ડી.સી. પોલીસ સ્ટેશન, જિલ્લો: વલસાડ ખાતે પ્રોહિબિશન એક્ટની કલમ ૬૬(૧)(બી), ૬૫(એ)(ઈ) અને ૧૧૬(બી) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે નોંધાયેલ સી.આર. નં. III-૧૧૬/૨૦૧૬ વાળી પ્રથમ માહિતી અહેવાલ રદ કરવાની માંગણી કરવામાં આવી છે.

૧૧. ક્રિમિનલ મિસ્ટ્ર. એપ્લિકેશન નં. ૧૨૩/૨૦૧૭ એ ઉપર ઉલ્લેખિત વ્યક્તિઓ એટલે કે ભાનુબેન રમેશભાઈ પટેલ અને રમેશભાઈ જગુભાઈ પટેલ, પતિ અને પત્ની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં વાંસદા પોલીસ સ્ટેશન, જિલ્લો: નવસારી ખાતે પ્રોહિબિશન એક્ટની કલમ ૬૬(૧)બી, ૬૫એ,ઈ, ૮૧, ૯૮, ૯૯ અને ૧૧૬(૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે નોંધાયેલ સી.આર. નં. III-૧૦૮/૨૦૧૬ વાળી પ્રથમ માહિતી અહેવાલ રદ કરવાની માંગણી કરવામાં આવી છે.

૧૨. ક્રિમિનલ મિસ્ટ્ર. એપ્લિકેશન નં. ૧૭૬/૨૦૧૭ એ ઉપર ઉલ્લેખિત વ્યક્તિઓ એટલે કે ભાનુબેન રમેશભાઈ પટેલ અને રમેશભાઈ જગુભાઈ પટેલ, પતિ અને પત્ની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં વાંસદા પોલીસ સ્ટેશન, જિલ્લો: નવસારી ખાતે પ્રોહિબિશન એક્ટની કલમ ૬૬(૧)બી, ૬૫એ,ઈ, ૮૧, ૯૮, ૯૯ અને ૧૧૬(૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે નોંધાયેલ સી.આર. નં. III-૪૯૦/૨૦૧૫ વાળી પ્રથમ માહિતી અહેવાલ રદ કરવાની માંગણી કરવામાં આવી છે.

૧૩. ક્રિમિનલ મિસ્ટ્ર. એપ્લિકેશન નં. ૧૭૭/૨૦૧૭ એ ઉપર ઉલ્લેખિત વ્યક્તિઓ એટલે કે ભાનુબેન રમેશભાઈ પટેલ અને રમેશભાઈ જગુભાઈ પટેલ, પતિ અને પત્ની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં વાપી પોલીસ સ્ટેશન, જિલ્લો: વલસાડ ખાતે પ્રોહિબિશન એક્ટની કલમ ૬૬(૧)બી, ૬૫એ,ઈ અને ૧૧૬(બી) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે નોંધાયેલ સી.આર. નં. III-

૧૧૧/૨૦૧૬ વાળી પ્રથમ માહિતી અહેવાલ રદ કરવાની માંગણી કરવામાં આવી છે.

૧૪. મેં વરિષ્ઠ એડવોકેટ શ્રી આર.આર. માર્શલ, જેમને વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી આદિલ પી. મિર્ઝા, વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી સુધાંશુ પટેલ, વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી હાર્દિક દવે અને વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી સાહિલ એચ. દવે દ્વારા સહયોગ આપવામાં આવ્યો છે, તેમને અનુરૂપ અરજદારો વતી સાંભળ્યા છે. મેં ગુજરાત રાજ્ય વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર શ્રી મિતેશ અમીન, જેમને વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર્સ સુશ્રી શ્રુતિ પાઠક, સુશ્રી નિશા ઠાકોર અને સુશ્રી મોનાલી એચ. ભટ્ટ દ્વારા સહયોગ આપવામાં આવ્યો છે, તેમને પણ સાંભળ્યા છે.

૧૫. અરજદારો માટે ઉપસ્થિત તમામ વિદ્વાન એડવોકેટોએ સખત રજૂઆત કરી હતી કે ગુજરાત રાજ્યની અંદરના વિવિધ પોલીસ સ્ટેશનોમાં તેમના અસીલો સામે પ્રથમ માહિતી અહેવાલોની નોંધણી એ કાયદામાં સ્વીકાર્ય નથી અને તેમની બિનજરૂરી હેરાનગતિ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તમામ અરજદારો કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ હેઠળ આવતા દમણના નિવાસીઓ છે. દમણના સંબંધમાં બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ લાગુ પડતો નથી. દરેક અરજદારને તેમની સંબંધિત જગ્યાઓ પર દારૂના વેચાણનો વ્યવસાય કરવા માટે માન્ય લાયસન્સ ઇશ્યૂ કરવામાં આવ્યું છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જો ગુજરાત રાજ્યની અંદર દારૂનો જથ્થો જપ્ત કરવામાં આવે અને તપાસ દરમિયાન એવું ખુલે કે જથ્થો

અહીના અરજદારો દ્વારા સપ્લાય કરવામાં આવ્યો હતો, તો તેવા પુરાવા પર અરજદારો સામે બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે આરોપી તરીકે કેસ ચલાવી શકાય નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જો કોઈ વ્યક્તિ દુકાને આવીને દારૂ ખરીદે છે તો કોઈ ગુનો બનતો નથી. જોકે, એ જ ખરીદદાર, દારૂ ખરીદ્યા પછી, જો ગુજરાત રાજ્યની હદમાં પકડાય છે, તો દમણ ખાતેના વિક્રેતાને ગુજરાત રાજ્યની અંદર ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા આચરવામાં આવ્યો હોવાનું કહેવાતા ગુના માટે જવાબદાર ગણવો જોઈએ નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, રજૂઆત એ છે કે અરજદારો દમણમાં દારૂના વેચાણનો વ્યવસાય કરી રહ્યા છે અને જો ખરીદદાર ગુજરાત રાજ્યની અંદર દારૂની બોટલો સાથે પકડાય છે, તો તેમને જવાબદાર ગણવા જોઈએ નહીં, કારણ કે ખરીદદાર ગુજરાત રાજ્યની હદમાં પ્રવેશ ન કરે તેની નજર રાખવાની કે ખાતરી કરવાની તેમની પાસે અપેક્ષા રાખી શકાય નહીં.

૧૬. સંબંધિત અરજદારો માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટોએ કાયદાનો એક પ્રશ્ન ઉપસ્થિત કર્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ક્ષણભર માટે એવું માની લઈએ કે દારૂના વિશાળ જથ્થાના પુરવઠા માટે ગુજરાત રાજ્યમાં રહેતા સહ-આરોપીઓ સાથે ષડયંત્ર રચવામાં આવ્યું હોવાનું કહેવાય છે, તો પણ અરજદારો સામે ભારતીય ફોજદારી સંહિતાની કલમ ૧૨૦બી હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે કેસ ચલાવી શકાય નહીં, કારણ કે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૧૨૦બી એ આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૦ માં આવતી નથી, જે 'ગુના' શબ્દનો અર્થ

વ્યાખ્યાયિત કરે છે અથવા તો સ્પષ્ટ કરે છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, રજૂઆત એ છે કે બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ એ એક સ્થાનિક કાયદો હોવાથી, જે દમણમાં રહેતી અને વ્યવસાય કરતી વ્યક્તિને લાગુ પડતો નથી, તેથી આવી વ્યક્તિ સામે ગુજરાત રાજ્યની અંદર નોંધાયેલા કેસમાં આઈ.પી.સી. ની કલમ ૧૨૦બી હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે આરોપી તરીકે કેસ ચલાવી શકાય નહીં, કારણ કે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૧૨૦બી એ આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૦ માં આવતી નથી. વિદ્વાન એડવોકેટોના જણાવ્યા મુજબ, આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૦ ત્યારે જ લાગુ પડશે જ્યારે કાયદો એટલે કે બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ દમણ ખાતે રહેતી અથવા વ્યવસાય કરતી વ્યક્તિને લાગુ પડતો હોય. બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટનો પ્રાદેશિક બહારી અમલ નથી.

૧૭. એ પણ મહત્વપૂર્ણ રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે મોટાભાગની એફ.આઈ.આર. સહ-આરોપીઓના નિવેદનોના આધારે છે. સહ-આરોપીઓના નિવેદનો એવો કોઈ કાનૂની પુરાવો બનતા નથી જેના આધારે અહીંના અરજદારો સામે બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળના ગુના માટે કેસ ચલાવી શકાય.

૧૮. ઉપર ઉલ્લેખિત આ પ્રકારના સંજોગોમાં, સંબંધિત અરજદારો માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટો રજૂઆત કરે છે કે તમામ અરજીઓમાં ગુણદોષ હોવાથી, તેમને મંજૂર કરવામાં આવે અને તમામ એફ.આઈ.આર. રદ કરવામાં આવે.

૧૯. બીજી તરફ, રાજ્ય વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર શ્રી મિતેશ અમીન દ્વારા તમામ અરજીઓનો સખત વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે. શ્રી અમીને રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારો દમણના નિવાસી હોવાને કારણે અને સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા ઈશ્યૂ કરાયેલા લાયસન્સના આધારે દારૂના વેચાણનો વ્યવસાય કરતા હોવાથી તેમને બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ લાગુ પડવા અંગે તેમના દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ કાયદાના પ્રશ્નમાં નામ માત્રનો પણ દમ નથી. શ્રી અમીનના જણાવ્યા મુજબ, અરજદારો માટે એવું કહેવું ખૂબ જ સરળ છે કે ગુજરાત રાજ્યની અંદર બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ હેઠળ ગુનાઓની નોંધણી માટે તેમને જવાબદાર ગણવા જોઈએ નહીં, કારણ કે કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશની અંદર દારૂ વેચવાની તેમને પરવાનગી છે. શ્રી અમીને રજૂઆત કરી હતી કે કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશની અંદર દારૂનો વ્યવસાય નિયમો અને નિયમોધીન છે.

૨૦. શ્રી અમીને દમણમાં દારૂના વેચાણ અંગે એક્સાઈઝ ઈન્સ્પેક્ટર, દમણ દ્વારા ડેપ્યુટી સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ ઓફ પોલીસ, સુરતને સંબોધાયેલ તારીખ ૩૦મી જાન્યુઆરી ૨૦૧૭ નો પત્ર મારા ધ્યાને દોર્યો. તે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"નં.૧/૧૯/ઈએક્સસી-ઈએસટી/આરઆરસેલસુરત/૨૦૧૬-
૨૦૧૭/૧૩૭૦

દમણ અને દીવનું કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ વહીવટીતંત્ર,
આબકારી કમિશનરની કચેરી,
આબકારી વિભાગ, દમણ.

તારીખ: ૩૦ જાન્યુઆરી ૨૦૧૭.

પ્રતિ,

ડેપ્યુટી સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ ઓફ પોલીસ,

એસસી/એસટી સેલ,

સુરત ગ્રામ્ય, સુરત.

વિષય: ઓલપાડ પોલીસ સ્ટેશન ખાતે નોંધાયેલ ગુના નં. ૧૩૭૭/૨૦૧૬ અંગે માંગવામાં આવેલ માહિતી. સંદર્ભ: આપનો પત્ર નં.તપાસ/માહિતી/૬૭/૨૦૧૭ તારીખ ૨૬/૦૧/૨૦૧૭.

સાહેબ, આપના પત્ર અને ઉપર દર્શાવેલ વિષયના સંદર્ભમાં, આપના દ્વારા જણાવ્યા મુજબ ગુજરાત હાઇકોર્ટમાં રજૂ કરવા માટેની જરૂરી માહિતી આ સાથે મોકલવા માટે મને નિર્દેશિત કરવામાં આવ્યો છે.

૧. ગોવા, દમણ અને દીવ આબકારી જકાત નિયમો, ૧૯૬૪ ના નિયમ ૮૦(પ) ની જોગવાઈઓ મુજબ, દમણ અને દીવમાં દારૂના વેચાણ માટે નીચે મુજબના પ્રકારના લાયસન્સ ઈશ્યૂ કરવામાં આવે છે (નિયમની નકલ સામેલ છે). i. વિદેશી દારૂ, ભારતીય બનાવટના વિદેશી દારૂ અથવા દેશી દારૂના જથ્થાબંધ વેચાણ માટેનું લાયસન્સ. ii. તે જ જગ્યા પર વપરાશ માટે વિદેશી દારૂ, ભારતીય બનાવટના વિદેશી દારૂ અથવા દેશી દારૂના છૂટક વેચાણ માટેનું લાયસન્સ. iii. સીલબંધ બોટલોમાં વિદેશી દારૂ, ભારતીય બનાવટના વિદેશી દારૂ અથવા દેશી દારૂના છૂટક વેચાણ માટેનું લાયસન્સ.

૨. લાયસન્સધારકે ગોવા, દમણ અને દીવ આબકારી જકાત અધિનિયમ અને નિયમો, ૧૯૬૪ હેઠળ કરવામાં આવેલી તમામ જોગવાઈઓનું પાલન કરવાનું રહેશે.

a. જથ્થાબંધ વેપારી

૧. જથ્થાબંધ વેપારી આબકારી વિભાગ, દમણ પાસેથી જરૂરી ટ્રાન્સપોર્ટ પરમિટ મેળવીને 'જથ્થાબંધ અને છૂટક વેપારી' ને ગમે તેટલી માત્રામાં દારૂ વેચી શકે છે.

૨. ઉપર મુજબ.

૩. જથ્થાબંધ વેપારી દમણમાં દારૂના વેચાણ માટે લાયસન્સ ધરાવતા અન્ય લાયસન્સધારકને દારૂનો આવો જથ્થો વેચી શકે છે.

b. છૂટક વેપારી

૧. સીલબંધ બોટલોમાં દારૂના છૂટક વેચાણ માટેનો લાયસન્સધારક (વાઈન શોપ) ગોવા, દમણ અને દીવ આબકારી જકાત અધિનિયમ, ૧૯૬૪ ની કલમ ૫ અને જાહેરનામા નં. ૧/૧૭/ઈએક્સસી-ઈએસટી/૨૦૧૦-૧૧/૮૨૦ તારીખ ૨૩/૧૨/૨૦૧૦ (નકલ સામેલ છે) ના અનુસંધાને તેની દુકાનેથી દારૂ ખરીદતા કોઈપણ ગ્રાહકને આઈએમએફએલ ની ૦૬ બોટલ, બીયરની ૧૨ બોટલ અને દેશી દારૂની ૦૬ બોટલ વેચી શકે છે.

c. બાર અને રેસ્ટોરન્ટ

૧. જગ્યામાં એટલે કે બાર અને રેસ્ટોરન્ટમાં વપરાશ માટે દારૂના છૂટક વેચાણ માટેનું લાયસન્સ ધરાવતો લાયસન્સધારક લાયસન્સ વાળી જગ્યામાં દારૂના વપરાશ માટે ઉપભોક્તાઓને દારૂ વેચી શકે છે.

૩. હા, તારીખ ૨૯/૦૧/૨૦૧૬ ના જાહેરનામા દ્વારા યોગ્ય રીતે સુધારેલા નિયમ ૧૦૪(૫) ની જોગવાઈઓ અનુસાર, આબકારી કમિશનર, દમણ અને દીવ પાસેથી લેખિત પરવાનગી મેળવ્યા પછી

હયાત લાયસન્સમાં વ્યક્તિને સામેલ કરી શકાય છે અને સદર લાયસન્સ તેને ઓપરેટ કરવા માટે અન્ય વ્યક્તિને કોન્ટ્રાક્ટ પર આપી શકાય નહીં.

૪. જે તમામ લાયસન્સી વિકેતાઓને લાયસન્સ ઈશ્યૂ કરવામાં આવ્યા છે તેમણે દૈનિક વ્યવહારોનો સાચો હિસાબ રાખવા માટે ગોવા, દમણ અને દીવ આબકારી જકાત નિયમો, ૧૯૬૪ ના નિયમ ૧૦૧ મુજબ સ્ટોક રજિસ્ટર નિભાવવાનું રહેશે (નિયમ ૧૦૧ ની નકલ સામેલ છે).

૫. તમામ લાયસન્સી વિકેતાઓએ દરેક બ્રાન્ડના ઓપનિંગ બેલેન્સ, ખરીદી, વેચાણ અને ક્લોઝિંગ બેલેન્સની માહિતી માસિક ધોરણે આબકારી વિભાગ, દમણ ખાતે જમા કરાવવાની રહેશે.

૬. આયાત – ગોવા, દમણ અને દીવ આબકારી જકાત નિયમો, ૧૯૬૪ ના નિયમ ૩ થી નિયમ ૧૦એ ની જોગવાઈઓ મુજબ, દારૂના વેચાણ માટેના તમામ જથ્થાબંધ વિકેતાઓ ઉપરોક્ત નિયમોની જોગવાઈઓ અનુસાર આબકારી વિભાગ પાસેથી પરમિટ મેળવવાની જરૂરી પ્રક્રિયાને અનુસરીને અન્ય રાજ્યોમાંથી દારૂની આયાત કરી શકે છે. નિકાસ – ગોવા, દમણ અને દીવ આબકારી જકાત નિયમો, ૧૯૬૪ ના નિયમ ૧૧ થી નિયમ ૧૬ ની જોગવાઈઓ મુજબ, દારૂના ઉત્પાદકો જોગવાઈઓ અનુસાર જરૂરી નિકાસ પરમિટ મેળવ્યા પછી અન્ય રાજ્યોમાં દારૂની નિકાસ કરી શકે છે.

૭. હા, ઉત્પાદકો એટલે કે ડિસ્ટિલરીઓ અને બ્રુઅરીઓ ગોવા, દમણ અને દીવ આબકારી નિયમો, ૧૯૬૪ ના નિયમ ૧૧ થી ૧૬ હેઠળ આપવામાં આવેલી જોગવાઈઓ અનુસાર તેમના ઉત્પાદનની અન્ય રાજ્યોમાં નિકાસ કરી શકે છે (નકલ સામેલ છે).

આપનો વિશ્વાસુ,

સહી/– (એલ. એમ. વાઘેલા)

આબકારી ઈન્સ્પેક્ટર દમણ."

૨૧. શ્રી અમીને, ત્યારબાદ, દારૂના વેચાણના મહત્તમ જથ્થા અંગે દમણ અને દીવના કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ વહીવટીતંત્ર દ્વારા ઈશ્યૂ કરાયેલ તારીખ ૨૩મી ડિસેમ્બર ૨૦૧૦ ના જાહેરનામા તરફ મારું ધ્યાન દોર્યું. તે જાહેરનામું નીચે મુજબ વંચાય છે:

"દમણ અને દીવનું કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ વહીવટીતંત્ર આબકારી કમિશનરની કચેરી, આબકારી વિભાગ, દમણ. નં.૧/૧૭/ઈએક્સસી-ઈએસટી/૨૦૧૦-૨૦૧૧/૮૨૦ તારીખ: ૨૩/૧૨/૨૦૧૦.

જાહેરનામું ગોવા, દમણ અને દીવ આબકારી જકાત અધિનિયમ, ૧૯૬૪ ની કલમ ૨૨ દ્વારા મળેલ સત્તાઓની રૂએ, દમણ અને દીવના વહીવટદાર આથી ગોવા, દમણ અને દીવ (આબકારી જકાત) નિયમો, ૧૯૬૪ ના પ્રકરણ I ના પેરા ૨ માં જાહેરનામામાં આંશિક સુધારો કરે છે. વ્યાખ્યા – આ નિયમોમાં, વિષય અથવા સંદર્ભમાંથી અન્યથા અપેક્ષિત ન હોય તો: (એચ) “છૂટક વિક્રેતા” એટલે એવો ડીલર કે જે એક વ્યવહારમાં ૪,૫૦૦ લીટર અથવા ૦૬ ક્વાર્ટ બોટલથી વધુ ન હોય તેટલી માત્રામાં દારૂ વેચવા માટે લાયસન્સ ધરાવતો હોય;

આ જાહેરનામું ત્વરિત અસરથી અમલમાં આવશે. દમણ અને દીવના વહીવટદારના હુકમથી અને તેમના નામે. સહી/– (પી. જે. બામણિયા) જોઈન્ટ સેક્રેટરી (આબકારી), દમણ અને દીવ."

૨૨. શ્રી અમીને, ત્યારબાદ, ગોવા, દમણ અને દીવ, આબકારી જકાત (સુધારા) નિયમો, ૨૦૧૬ કહેવાતા નિયમોના સંબંધમાં તારીખ ૨૯મી

જાન્યુઆરી ૨૦૧૬ ના અન્ય એક જાહેરનામા તરફ મારું ધ્યાન દોર્યું. તે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"દમણ અને દીવનું કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ વહીવટીતંત્ર વહીવટદારની સચિવાલય આબકારી વિભાગ, દમણ. નં.૩/૧૫૧૮/ઈએક્સસી-એડીએમ/૨૦૧૫-૧૬/૧૫૧૭/૯ તારીખ: ૨૯ જાન્યુઆરી ૨૦૧૬

જાહેરનામું કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ દમણ અને દીવને લાગુ પડતા ગોવા, દમણ અને દીવ આબકારી જકાત અધિનિયમ, ૧૯૬૪ ની કલમ ૨૨ દ્વારા મળેલ સત્તાઓની રૂએ, દમણ અને દીવના વહીવટદાર આથી ગોવા, દમણ અને દીવ આબકારી જકાત નિયમો, ૧૯૬૪ (આ પછી તેને મુખ્ય નિયમો તરીકે ઉલ્લેખવામાં આવેલ છે) માં વધુ સુધારો કરવા માટે નીચે મુજબના નિયમ બનાવે છે, એટલે કે:-

૧. સંક્ષિપ્ત નામ, વિસ્તાર અને પ્રારંભ

(૧) આ નિયમને ગોવા, દમણ અને દીવ આબકારી જકાત (સુધારા) નિયમો, ૨૦૧૬ કહી શકાશે,

(૨) આ નિયમ સમગ્ર કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ દમણ અને દીવમાં વિસ્તરશે

(૩) આ નિયમ સરકારી ગેઝેટમાં તેના પ્રકાશનની તારીખથી અને ત્યારથી અમલમાં આવશે.

૨. નિયમ ૧૦૪ ના ઉપ-નિયમ (૫) નો સુધારો મુખ્ય નિયમના નિયમ ૧૦૪ ના ઉપ-નિયમ (૫) ને બદલે નીચેના શબ્દો મૂકવામાં આવશે:
(૫) "જ્યારે લાયસન્સ કોઈ વ્યક્તિને અથવા વ્યક્તિઓના મંડળને જેમ કે પેઢી, અથવા કાનૂની વ્યક્તિને જેમ કે કંપનીને મંજૂર કરવામાં આવ્યું હોય, ત્યારે કમિશનરની લેખિત પરવાનગી વિના અને નિર્ધારિત ફી

ચૂકવ્યા વિના સદર લાયસન્સમાં કોઈ નવી વ્યક્તિને સામેલ કરી શકાશે નહીં અથવા હયાત વ્યક્તિને તેમાંથી દૂર કરી શકાશે નહીં."

આ જાહેરનામું ત્વરિત અસરથી અમલમાં આવશે. દમણ અને દીવ તથા ડીએનએચ ના વહીવટદારના હુકમથી અને તેમના નામે સહી/- (કિશોર બામણિયા) જોઈન્ટ સેક્રેટરી (કરવેરા)"

૨૩. શ્રી અમીને, ત્યારબાદ, દારૂની નિકાસ અંગેના નિયમો તરફ મારું ધ્યાન દોર્યું. તે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૧૧. નિકાસની પદ્ધતિઓ. -

અધિનિયમ અને નીચેના નિયમોની જોગવાઈઓને આધીન, પ્રદેશમાં ઉત્પાદિત ભારતીય બનાવટનો વિદેશી દારૂ ડિસ્ટિલરી, બ્રુઅરી, વેરહાઉસ અથવા લાયસન્સ ધરાવતા જથ્થાબંધ વિક્રેતાઓની જગ્યાએથી,

(એ) પ્રદેશમાં જકાતની ચુકવણી માટે બોન્ડના અમલ પર; અથવા

(બી) પ્રદેશમાં જકાતની ચુકવણી પર (એનેક્ચર V જુઓ) નિકાસ કરી શકાશે.

૧૨. કમિશનરને અરજી કરવાની રહેશે -

(૧) દારૂની નિકાસ કરવા ઈચ્છુક કોઈપણ ઉત્પાદક અથવા ડીલરે ફોર્મ ઈ૩ માં કમિશનરને અરજી સબમિટ કરવાની રહેશે.

(૨) અરજીમાં નીચે મુજબની વિગતો દર્શાવવી આવશ્યક છે:

(એ) માલ મોકલનારનું નામ

(બી) માલ મેળવનારનું નામ

(સી) નિકાસ કરવાના દરેક પ્રકારના દારૂનું વર્ણન, જથ્થો અને સ્ટ્રેન્થ,

(ડી) નિકાસનો માર્ગ અને પ્રદેશમાંથી બહાર નીકળતી વખતે આવેલી ચેક-પોસ્ટ.

(૩) આવી દરેક અરજ સાથે નીચે મુજબના દસ્તાવેજો હોવા જોઈએ;

(એ) જે રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં દારૂની નિકાસ કરવાની હોય ત્યાંના યોગ્ય આબકારી સત્તાધિકારી પાસેથી દારૂની આયાત કરવા માટે અધિકૃત કરતી પરમિટ અથવા લાયસન્સ, અને

(બી) કાં તો વિધિવત અમલમાં મુકાયેલ સ્પેશિયલ બોન્ડ અથવા અમલમાં રહેલા જનરલ બોન્ડનો સંદર્ભ, અથવા જકાત ભર્યાની સાબિતી આપતો દસ્તાવેજ, અથવા

(સી) નિકાસ કરવાના દારૂના સંબંધમાં સરકારી તિજોરીમાં જકાત ભરી હોવાની ચલણની પહોંચ.

૧૩. નિકાસ પરમિટ માટેની પ્રક્રિયા. –

(૧) જો અરજ યોગ્ય જણાશે, તો કમિશનર ફોર્મ ઈજ માં, ચાર નકલમાં પરમિટ ઇશ્યૂ કરશે, જેમાં દરેક પ્રકારના દારૂનું નામ, જથ્થો અને સ્ટ્રેન્થ દર્શાવવામાં આવશે. પરમિટની એક નકલ નિકાસકારને આપવામાં આવશે: બીજી નકલ જે રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં દારૂ લઈ જવાનો હોય ત્યાંના યોગ્ય આબકારી અધિકારીને મોકલવામાં આવશે, ત્રીજી તાલુકાના આબકારી ઇન્સ્પેક્ટરને મોકલવામાં આવશે અને ચોથી રેકૉર્ડ માટે રાખવામાં આવશે.

(૨) કમિશનર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલ અને બોન્ડ અથવા પરમિટમાં, જેવી સ્થિતિ હોય તે મુજબ, દર્શાવવામાં આવેલ વ્યાજબી સમયની અંદર, નિકાસકારે કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના અસિસ્ટન્ટ આબકારી

કમિશનર સમક્ષ આયાત પરમિટની નકલ રજૂ કરવાની રહેશે, જેના પર જે રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં આયાત કરવામાં આવી હોય ત્યાંના યોગ્ય આબકારી અધિકારી દ્વારા દારૂ તેના ગંતવ્ય સ્થાને યોગ્ય રીતે પહોંચ્યો છે કે નહીં તે પ્રમાણિત કરતું સહી કરેલું પ્રમાણપત્ર એન્ડોર્સ થયેલું હોવું જોઈએ.

૧૪. મુદતમાં વધારો. –

કમિશનર, લેખિત અરજી પર, દારૂ તેના ગંતવ્ય સ્થાને યોગ્ય રીતે પહોંચવા માટે યોગ્ય અને પૂરતા કારણોસર પરમિટ અથવા બોન્ડની મુદતમાં વધારો કરી શકે છે.

૧૫. બોન્ડ ક્યારે રદ થશે. –

(૧) સ્પેશિયલ બોન્ડ હેઠળ નિકાસ કરાયેલા દારૂના કિસ્સામાં, જો બોન્ડની કોઈપણ શરતોનો ભંગ થયો ન હોય તો નિયમ ૧૩(૨) માં દર્શાવેલ પ્રમાણપત્ર મળ્યા પર કમિશનર બોન્ડને રદ કરશે.

(૨) જો બોન્ડ અથવા પરમિટમાં દર્શાવેલ સમયની અંદર પ્રમાણપત્ર પ્રાપ્ત ન થાય અથવા પ્રમાણપત્ર પ્રાપ્ત થયા પર એવું જણાય કે બોન્ડની કોઈપણ શરતોનો ભંગ થયો છે, તો કમિશનર બોન્ડ હેઠળ લેણી નીકળતી દંડની રકમ, જો કોઈ હોય તો, અમલ કરનાર અથવા તેના જામીનદારો પાસેથી વસૂલ કરવા માટે તુરંત જ જરૂરી પગલાં લેશે.

૧૬. પીપડા (કાર્ડ) પર વિગતો પેઈન્ટ કરવાની રહેશે –

(૧) ભારતીય બનાવટનો વિદેશી દારૂ ધરાવતી દરેક બોટલ, પીપડા અથવા અન્ય પાત્ર પર સ્પષ્ટ રીતે કોતરેલું અથવા લેબલ લગાવેલું હોવું જોઈએ:

(i) પ્રદેશની ડિસ્ટિલરી અથવા બ્રુઅરીનું નામ અને માર્ક

(ii) પીપડા અથવા અન્ય પાત્રનો નંબર અને તેની ક્ષમતા;

(iii) તેની અંદર રહેલી સામગ્રીનું સ્વરૂપ, જથ્થો અને સ્ટ્રેન્થ.

(૨) લેબલ અને માર્કિંગના નમૂના કમિશનર પાસે તેમના રેકૉર્ડ માટે જમા કરાવવાના રહેશે. દારૂની બોટલ, પીપડા અથવા પાત્રના લેબલ પર લાલ અક્ષરોમાં “નિકાસ માટે” (ફોર એક્સપોર્ટ) શબ્દો સ્પષ્ટપણે લખેલા હોવા જોઈએ.

૧૭. બોન્ડનો અમલ. –

જકાતની ચુકવણી માટે આયાતકાર અથવા નિકાસકાર દ્વારા અમલમાં મુકવાનું બોન્ડ કમિશનરને સ્વીકાર્ય હોય તેવા બે જામીનદારો સાથે, ફોર્મ ઈપ અથવા ઈફ માં, જેવી સ્થિતિ હોય તે મુજબ, જનરલ અથવા સ્પેશિયલ બોન્ડ હોવું જોઈએ.

૧૮. ફીની ચુકવણી –

આયાત અથવા નિકાસ પરમિટ માટેની ફી તે માટે કરેલી અરજી પર ચોંટાડવાની કોર્ટ-ફી સ્ટેમ્પના સ્વરૂપમાં ચૂકવવાની રહેશે.

૧૯ ટ્રાન્સપોર્ટ – કલમ ૫ હેઠળની પરમિટ ફોર્મ ઈ૭ માં હોવી જોઈશે.

૧૯એ. –

(૧) દમણ અથવા દીવમાં જેની લાયસન્સ વાળી જગ્યા આવેલી હોય તેવો ભારતીય બનાવટના વિદેશી દારૂ અથવા વિદેશી દારૂનો કોઈ પણ છૂટક વિક્રેતા, કલેક્ટર, દમણ અથવા સિવિલ એડમિનિસ્ટ્રેટર, દીવ, જેવી સ્થિતિ હોય તે મુજબ, પાસેથી સ્થાનિક જરૂરિયાતની ખાતરી કર્યા પછી સરકારની પૂર્વ મંજૂરીથી કમિશનર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે તેવા વાર્ષિક ક્વોટાથી વધુ દારૂ, પછી તે ભારતીય બનાવટનો દારૂ હોય કે વિદેશી દારૂ

હોય, હેરાફેરી (ટ્રાન્સપોર્ટ) કરવા માટે ટ્રાન્સપોર્ટ પરમિટ મેળવવા હકદાર રહેશે નહીં.

(૨) આ નિયમ અમલમાં આવ્યા પહેલાં વર્ષ ૧૯૭૪-૭૫ માટે કોઈપણ લાયસન્સી છૂટક વિકેતાને ટ્રાન્સપોર્ટ પરમિટ મંજૂર કરવામાં આવી હોય તેમ છતાં, આવા વિકેતાની ટ્રાન્સપોર્ટ પરમિટ ઉપ-નિયમ (૧) હેઠળ નક્કી કરાયેલા ક્વોટા સુધી સીમિત રહેશે. શરત એ છે કે જે ક્વોટા માટે ટ્રાન્સપોર્ટ પરમિટ મંજૂર કરવામાં આવી છે તે ઉપ-નિયમ (૧) હેઠળ નક્કી કરાયેલા ક્વોટા કરતાં ઓછો હોય, તો છૂટક વિકેતા બાકીના જથ્થા માટેની ટ્રાન્સપોર્ટ પરમિટ મેળવવા હકદાર રહેશે. વધુ શરત એ છે કે છૂટક લાયસન્સ ધરાવતો જથ્થાબંધ વિકેતા છૂટક વિકેતા તરીકે અલગ ક્વોટા મેળવવા હકદાર રહેશે નહીં.

(૩) ઉપ-નિયમ (૧) માં ગમે તે સમાવિષ્ટ હોય તેમ છતાં, પરંતુ નિયમ ૧૯ ને આધીન રહીને, દમણ અથવા દીવમાં જેની લાયસન્સ વાળી જગ્યા આવેલી હોય તેવો ભારતીય બનાવટના વિદેશી દારૂ અથવા વિદેશી દારૂનો છૂટક વિકેતા બીયરની હેરાફેરી કરી શકે છે.

૧૯બી. અંગત વપરાશ માટે દારૂની હેરાફેરી. —

ગોવા, દમણ અને દીવની બહાર જતી કોઈપણ વ્યક્તિને તેણે કરેલી અરજી પર, કમિશનર દ્વારા લાદવામાં આવે તેવી શરતોને આધીન રહીને, જે રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં આવા દારૂની આયાત કરવાની પરવાનગી હોય ત્યાં નિર્ધારિત કરાયેલી માત્રામાં જકાત ચૂકવેલ ભારતીય બનાવટનો વિદેશી દારૂ અને/અથવા આયાતી વિદેશી દારૂ પોતાની સાથે લઈ જવા માટે આબકારી કમિશનર દ્વારા નિર્ધારિત ફોર્મમાં પરમિટ મંજૂર કરી શકાશે. દરેક પરમિટ માટેની ફી રૂ. ૧/- રહેશે જે તે માટે કરેલી અરજી પર ચોંટાડવાની કોર્ટ ફી સ્ટેમ્પના સ્વરૂપમાં ચૂકવવાની રહેશે.

૨૦. કબજા માટેની પરમિટ. –

(૧) કલમ ૮ હેઠળ ભારતીય બનાવટના વિદેશી દારૂના કબજા માટે પરમિટ મેળવવા ઈચ્છુક કોઈપણ વ્યક્તિએ ફોર્મ ઈ૮ માં અરજી કરવાની રહેશે જેમાં દર્શાવવાનું રહેશે:

(એ) જરૂરી જથ્થો અને જે તારીખે તે ખરીદવાનો હોય તે તારીખ;

(બી) જે પ્રસંગને લીધે ખરીદી જરૂરી બની હોય;

(સી) જે સ્થળે દારૂ રાખવાનો અને વપરાશ કરવાનો હોય તે સ્થળ.

(૨) પરમિટ ફોર્મ ઈ૮ માં મંજૂર કરવામાં આવશે."

૨૪. શ્રી અમીને, ત્યારબાદ, બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટની કેટલીક સુસંગત જોગવાઈઓ તરફ મારું ધ્યાન દોર્યું.

૨૫. કલમ ૮૧ એ 'પ્રયાસો અથવા દુષ્પ્રેરણ માટેની શિક્ષા' ની જોગવાઈ કરે છે. તે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૮૧. પ્રયાસો અથવા દુષ્પ્રેરણ માટેની શિક્ષા – જે કોઈ આ અધિનિયમ હેઠળના ગુનાનું આચરણ કરવાનો પ્રયાસ કરે છે અથવા આચરણનું દુષ્પ્રેરણ કરે છે, તેને દોષસિદ્ધિ પર, આવા પ્રયાસ અથવા દુષ્પ્રેરણ માટે એ જ શિક્ષા કરવામાં આવશે જે મુખ્ય ગુના માટે નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે."

૨૬. બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટની કલમ ૮૩ એ 'ષડયંત્ર માટેની શિક્ષા' ની જોગવાઈ કરે છે. તે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૮૩. ષડયંત્ર માટેની શિક્ષા –

જ્યારે બે અથવા વધુ વ્યક્તિઓ–

(એ) આ અધિનિયમ હેઠળનો કોઈ ગુના કરવા અથવા કરાવવા માટે સંમત થાય છે, અથવા

(બી) [એ] [***] લાયસન્સ, પરમિટ, પાસ અથવા સત્તાપત્રની શરતનો ભંગ કરવા સંમત થાય છે, ત્યારે આવી દરેક વ્યક્તિને, દોષસિદ્ધિ પર, બે વર્ષ સુધી લંબાવી શકાય તેવી મુદતની કેદની અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધી લંબાવી શકાય તેવા દંડની અથવા બંને શિક્ષા કરવામાં આવશે."

૨૭. શ્રી અમીને રજૂઆત કરી હતી કે બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ લાગુ હોવાને કારણે ગુજરાત રાજ્ય ડ્રાય સ્ટેટ હોવા છતાં, ગુજરાત રાજ્યની અંદર દારૂનો વેપાર તેની ચરમસીમા પર છે. શ્રી અમીનના જણાવ્યા મુજબ, ગુજરાત રાજ્યની અંદર જમ કરાયેલ અને રિકવર કરાયેલ ૮૦% ગેરકાયદેસર દારૂ દમણથી સપ્લાય કરવામાં આવે છે. બાતમીના આધારે સમયાંતરે લાખો રૂપિયાનો ગેરકાયદેસર દારૂ જમ કરવામાં આવે છે. અહીંના અરજદારો કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ દમણમાં બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ લાગુ પડતો નથી તેવા ખોટા બહાના હેઠળ તેમની જવાબદારીમાંથી છટકી શકે નહીં.

૨૮. શ્રી અમીનના જણાવ્યા મુજબ, તમામ એફ.આઈ.આર. તપાસના પ્રારંભિક તબક્કે છે. કેટલાક અરજદારો હજુ પણ ફરાર છે. કેટલાક અરજદારો સામે ઘણા કેસો નોંધાયેલા છે. અત્યાર સુધી હાથ ધરાયેલી તપાસમાં ખુલાસો થયો છે કે રિકવર કરાયેલ અને જમ કરાયેલ ગેરકાયદેસર દારૂ અહીંના અરજદારો દ્વારા સુઆયોજિત ષડયંત્ર અને મોડસ ઓપરેન્ડી પછી સપ્લાય કરવામાં આવ્યો હતો. તપાસના આવા કટોકટીના તબક્કે, એફ.આઈ.આર. રદ કરવી જોઈએ નહીં. શ્રી

અમીને રજૂઆત કરી હતી કે કોઈ પણ વ્યક્તિ દુકાને આવીને લાખો રૂપિયાનો દારૂ ખરીદી શકે નહીં. હકીકતમાં, લાયસન્સની શરતો અનુસાર આવું વેચાણ અસ્વીકાર્ય છે. આવા સંજોગોમાં, તમામ અરજદારો, ભલે તેઓ દમણમાં રહેતા હોય અને દમણમાં વ્યવસાય કરતા હોય, છતાં તેઓ ગુજરાત રાજ્યના વિવિધ પોલીસ સ્ટેશનોમાં નોંધાયેલા ગુનાના ભાગરૂપ છે. લાખો રૂપિયાના દારૂના આકેધડ સપ્લાય સાથે, લાખો રૂપિયાની આબકારી જકાતની ચોરી પણ સત્તાધિકારીના ધ્યાને આવી છે. શ્રી અમીને રજૂઆત કરી હતી કે જો દારૂની બોટલોથી ભરેલો ટ્રક ગુજરાત રાજ્યની અંદર જમ કરવામાં આવે અને એવું જણાય કે તે દમણથી રવાના કરવામાં આવ્યો હતો, તો અન્ય સહ-આરોપીઓ સાથે દુષ્પ્રેરણ અથવા ષડયંત્રનો પ્રથમ દર્શનીય કેસ બન્યો હોવાનું કહી શકાય. રાતોરાત લાખો રૂપિયાના દારૂથી એક ટ્રક લોડ કરવી આસાન નથી. તેમાં ઘણું આયોજન અને તૈયારી લાગે છે.

૨૯. શ્રી અમીને રજૂઆત કરી હતી કે ભારતીય ફોજદારી સંહિતાની કલમ ૪૦ ની લાગુ પડવા અંગેની દલીલ વગર કોઈ દમ વાળી છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે પ્રારંભિક તબક્કે, સહ-આરોપીઓના નિવેદનો પણ તપાસમાં ઊંડાણપૂર્વક જવા માટે કોઈ સુરાગ આપી શકે છે. સહ-આરોપીઓના નિવેદનો અંગેની દલીલ આ સમયે નિષ્ફળ જવી જોઈએ, ખાસ કરીને જ્યારે તપાસ શરૂઆતના તબક્કે હોય.

૩૦. ઉપર ઉલ્લેખિત આ પ્રકારના સંજોગોમાં, શ્રી અમીન પ્રાર્થના કરે છે કે કોઈપણ અરજીમાં કોઈ દમ ન હોવાથી, તેને રદ કરવામાં આવે.

૩૧. પક્ષકારો માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટોને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી ધ્યાને લીધા પછી, મારી સમક્ષ વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતો એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું એફ.આઇ.આર. રદ કરવી જોઈએ.

૩૨. કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં હાલનું ગોવા રાજ્ય અને ગુજરાતના દરિયાકાંઠે આવેલા દમણ અને દીવના બે નાના દરિયાકાંઠાના પ્રદેશોનો સમાવેશ થાય છે. આ પ્રદેશ, દાદરા અને નાગર હવેલી સાથે મળીને પોર્ટુગીઝ ભારત બનતો હતો. વર્ષ ૧૯૮૭ માં, ગોવાને રાજ્યનો દરજ્જો આપવામાં આવ્યો હતો, અને દમણ અને દીવને અલગ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ બનાવવામાં આવ્યો હતો. ૧૯૬૧ માં પોર્ટુગીઝ ભારતના જોડાણ પછી આ પ્રદેશનો ભારતમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો. ભારતમાં કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો એ એવા વિસ્તારો છે જે રાજ્ય બનવા માટે ખૂબ નાના છે અને અન્ય રાજ્યના ભાગ તરીકે વિલીન થવા માટે ખૂબ અનન્ય છે. ભારતના કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો પાસે તેમની બંધારણીય રચના અને વિકાસને કારણે ખાસ અધિકારો અને દરજ્જો છે. કોઈ ચોક્કસ કારણોસર ભારતીય સબ-જ્યુરિસડિક્શનને "કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ" નો દરજ્જો આપી શકાય છે જેમ કે દેશી સંસ્કૃતિઓના અધિકારોનું રક્ષણ કરવું, શાસનની બાબતો અંગેની રાજકીય અશાંતિ નિવારવી, વગેરે. દરેક કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશની રચના કોઈ ચોક્કસ કારણસર થઈ હતી. ૪૫૦ થી વધુ વર્ષોથી, અરબી સમુદ્ર કિનારે આવેલા દમણ અને દીવના દરિયાકાંઠાના વિસ્તારો ગોવા અને દાદરા અને નાગર હવેલી સાથે પોર્ટુગીઝ ભારતનો ભાગ હતા. ગોવા, દમણ અને દીવનો ૧૯મી ડિસેમ્બર

૧૯૬૧ ના રોજ લશ્કરી વિજય દ્વારા ભારતીય ગણરાજ્યમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો. પોર્ટુગલે ૧૯૭૪ સુધી આ પ્રદેશોના ભારતીય જોડાણને માન્યતા આપી ન હતી.

૩૩. બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ લાગુ હોવાને કારણે ગુજરાત રાજ્ય ડ્રાય સ્ટેટ હોવા છતાં, રાજ્યની દારૂબંધી નીતિ સારી રીતે કામ કરી શકી નથી અને તેનું એક કારણ ગુજરાત રાજ્યમાં દારૂ લાવવા માટેનું સરળ પ્રવેશ બિંદુ છે. દમણ એ એક મોટું કેન્દ્ર છે જ્યાં દારૂ વિપુલ પ્રમાણમાં ઉપલબ્ધ છે અને દમણથી ગુજરાત રાજ્યમાં મોટી માત્રામાં દારૂ ગેરકાયદેસર રીતે લાવવામાં આવે છે.

૩૪. ચાલો હું આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૦ અંગેની દલીલ તપાસું. આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૦ નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૪૦. "ગુનો" આ કલમના ખંડ ૨ અને ૩ માં નિર્દેશિત પ્રકરણો અને કલમો સિવાય, "ગુનો" શબ્દ આ સંહિતા દ્વારા શિક્ષાપાત્ર બનાવાયેલી બાબત દર્શાવે છે.

પ્રકરણ IV,

[પ્રકરણ VA] માં અને નીચેની કલમોમાં, એટલે કે, કલમો [૬૪, ૬૫, ૬૬, [૬૭], ૭૧], ૧૦૯, ૧૧૦, ૧૧૨, ૧૧૪, ૧૧૫, ૧૧૬, ૧૧૭, ૧૮૭, ૧૮૪, ૧૯૫, ૨૦૩, ૨૧૧, ૨૧૩, ૨૧૪, ૨૨૧, ૨૨૨, ૨૨૩, ૨૨૪, ૨૨૫, ૩૨૭, ૩૨૮, ૩૨૯, ૩૩૦, ૩૩૧, ૩૪૭, ૩૪૮, ૩૮૮, ૩૮૯ અને ૪૪૫ માં, "ગુનો" શબ્દ આ સંહિતા હેઠળ, અથવા આ પછી વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબના કોઈ વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદા હેઠળ શિક્ષાપાત્ર બાબત દર્શાવે છે. અને કલમ ૧૪૧, ૧૭૬, ૧૭૭, ૨૦૧,

૨૦૨, ૨૧૨, ૨૧૬ અને ૪૪૧ માં, "ગુનો" શબ્દનો એ જ અર્થ થાય છે જ્યારે વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદા હેઠળ શિક્ષાપાત્ર બાબત તેવા કાયદા હેઠળ દંડ સાથે અથવા દંડ વિના છ મહિના કે તેથી વધુ મુદતની કેદની સજાને પાત્ર હોય.]"

૩૫. સામાન્ય નિયમ એ છે કે માત્ર તે જ કૃત્ય અથવા લોપ, જેને ભારતીય ફોજદારી સંહિતા દ્વારા શિક્ષાપાત્ર બનાવવામાં આવેલ છે, તે આઈ.પી.સી. ના હેતુઓ માટે ગુનો બનશે. જોકે, આ સામાન્ય નિયમ પોતે કલમમાં વિગતવાર જણાવેલ અપવાદને આધીન છે. જનરલ કલોઝીસ એક્ટ હેઠળ, "ગુનો" શબ્દનો અર્થ હાલમાં અમલમાં હોય તેવા કોઈપણ કાયદા દ્વારા શિક્ષાપાત્ર બનાવેલ કોઈપણ કૃત્ય અથવા લોપ થાય છે. "શિક્ષાપાત્ર" શબ્દનો અર્થ "શિક્ષાપાત્ર ગુનો" અથવા કૃત્ય અથવા લોપ થાય છે જેને કાયદા હેઠળ સજા જોડવામાં આવેલી હોય. આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૦ માત્ર તેવા કૃત્ય અથવા લોપનો જ નિર્દેશ કરતી નથી જેને સંહિતા હેઠળ ગુના તરીકે શિક્ષાપાત્ર બનાવવામાં આવેલ છે, પરંતુ તેવા કૃત્ય અથવા લોપનો પણ નિર્દેશ કરે છે જેને કલમના પેરા ૨ અને ૩ માં નિર્દિષ્ટ કિસ્સાઓમાં કોઈપણ વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદા હેઠળ શિક્ષાપાત્ર બનાવવામાં આવેલ છે. આમ, પેરા ૨ અને ૩ માં નિર્દિષ્ટ જોગવાઈઓના અપવાદ સાથે, વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદા હેઠળ શિક્ષાપાત્ર બનાવેલ અન્ય કોઈ કૃત્ય અથવા લોપ સંહિતામાં વપરાયેલા "ગુનો" શબ્દની અંદર આવશે નહીં. પેરા ૩ માં નિર્દિષ્ટ સંહિતાની કલમોના સંબંધમાં, આવી કલમમાં વપરાયેલ "ગુનો" શબ્દમાં વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદા હેઠળ

શિક્ષાપાત્ર બનાવેલા કૃત્યોનો સમાવેશ માત્ર તેવા કિસ્સાઓમાં જ થશે જેમાં આવા કૃત્યો માટે નિર્ધારિત સજા છ મહિના કે તેથી વધુ મુદતની કેદ હોય. “વિશેષ કાયદો” અને “સ્થાનિક કાયદો” પદોને સંહિતાની કલમ ૪૧ અને ૪૨ માં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યા છે. “વિશેષ કાયદો” શબ્દો એવા કાયદાનો નિર્દેશ કરે છે, જે સામાન્ય રીતે લાગુ પડતો નથી, પરંતુ તે માત્ર કોઈ ચોક્કસ અથવા બાબતોના વર્ગની વિશિષ્ટ બાબતને જ લાગુ પડે છે. કેટલાક કિસ્સાઓમાં, એ જ કાયદો કોઈ ચોક્કસ બાબતના સંબંધમાં સામાન્ય કાયદો હોઈ શકે છે અને કોઈ અન્ય બાબતના સંબંધમાં વિશેષ કાયદો હોઈ શકે છે. “સ્થાનિક કાયદો” એ ભારતના માત્ર કોઈ ચોક્કસ ભાગને જ લાગુ પડતો કાયદો છે. ગુનાનું દુષ્પ્રેરણ એ સંહિતાની કલમ ૪૦ ના અર્થમાં પોતે જ એક ગુનો છે, અને તે રીતે દુષ્પ્રેરણને લગતી સંહિતાની જોગવાઈઓ વિશેષ અને સ્થાનિક કાયદાઓ હેઠળના ગુનાઓને પણ લાગુ પડે છે અને આપું દુષ્પ્રેરણ શિક્ષાપાત્ર છે.

૩૬. અરજદારો વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને સમજવા માટે, સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૧૫૬ અને ૧૫૭ નો સંદર્ભ લેવો જરૂરી છે, જે નીચે મુજબ છે:

"૧૫૬. કોન્નિઝેબલ કેસની તપાસ કરવાની પોલીસ અધિકારીની સત્તા :

(૧) કોઈપણ પોલીસ સ્ટેશનના ઈન્ચાર્જ અધિકારી, મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ વિના, એવા કોઈપણ કોન્નિઝેબલ કેસની તપાસ કરી શકે છે જેની પૂછપરછ અથવા વિપુલ સુનાવણી કરવાની સત્તા તે સ્ટેશનની હદ

અંદરના સ્થાનિક વિસ્તાર પર સત્તાધિકાર ધરાવતી કોર્ટને પ્રકરણ XIII ની જોગવાઈઓ હેઠળ હોય.

(૨) આવા કોઈપણ કેસમાં પોલીસ અધિકારીની કોઈપણ કાર્યવાહી સામે કોઈપણ તબક્કે એવા ગ્રાઉન્ડ પર પ્રશ્ન ઉઠાવી શકાશે નહીં કે કેસ એવો હતો જેની તપાસ કરવા માટે સદર અધિકારી આ કલમ હેઠળ સત્તાધિકારી ન હતા.

(૩) કલમ ૧૮૦ હેઠળ સત્તાધિકારી કોઈપણ મેજિસ્ટ્રેટ ઉપર જણાવ્યા મુજબની તપાસનો હુકમ કરી શકે છે.

૧૫૭. તપાસ માટેની પ્રક્રિયા :

(૧) જો, મળેલી માહિતી પરથી અથવા અન્યથા, પોલીસ સ્ટેશનના ઈન્ચાર્જ અધિકારી પાસે એવા ગુનાના આચરણની શંકા કરવાનું કારણ હોય જેની તપાસ કરવા માટે તેઓ કલમ ૧૫૬ હેઠળ સત્તાધિકારી છે, તો તેઓ તુરંત જ પોલીસ અહેવાલ પર આવા ગુનાની સંજ્ઞા લેવા માટે સત્તાધિકારી મેજિસ્ટ્રેટને તેનો અહેવાલ મોકલશે અને જાતે આગળ વધશે, અથવા રાજ્ય સરકાર, સામાન્ય અથવા ખાસ હુકમ દ્વારા, આ અર્થે નિર્ધારિત કરે તેવા રેન્કથી નીચેના ન હોય તેવા પોતાના તાબેદાર અધિકારીઓમાંથી એકને ઘટનાસ્થળે જવા, કેસની હકીકતો અને સંજોગોની તપાસ કરવા અને જો જરૂરી હોય તો ગુનેગારની શોધ અને ધરપકડ માટેના પગલાં લેવા માટે ન્યુક્ત કરશે; પરંતુ : –

(એ) જ્યારે કોઈપણ વ્યક્તિ સામે નામ જોગ આવા કોઈપણ ગુનાના આચરણ અંગેની માહિતી આપવામાં આવે છે અને કેસ ગંભીર સ્વરૂપનો નથી, ત્યારે પોલીસ સ્ટેશનના ઈન્ચાર્જ અધિકારીએ જાતે જવાની કે ઘટનાસ્થળે તપાસ કરવા માટે તાબેદાર અધિકારીને ન્યુક્ત કરવાની જરૂર નથી;

(બી) જો પોલીસ સ્ટેશનના ઈનચાર્જ અધિકારીને એવું જણાય કે તપાસ શરૂ કરવા માટે પૂરતું ગ્રાઉન્ડ નથી, તો તેઓ કેસની તપાસ કરશે નહીં.

(૨) ઉપ-કલમ (૧) ના પરંતુકના ખંડ (એ) અને (બી) માં દર્શાવેલ દરેક કિસ્સામાં, પોલીસ સ્ટેશનના ઈનચાર્જ અધિકારી તે ઉપ-કલમની જરૂરિયાતોનું પૂરેપૂરું પાલન ન કરવાના પોતાના કારણો પોતાના અહેવાલમાં દર્શાવશે, અને સદર પરંતુકના ખંડ (બી) માં દર્શાવેલ કિસ્સામાં, અધિકારી તાત્કાલિક ખબરપત્રીને, જો કોઈ હોય તો, રાજ્ય સરકાર દ્વારા નિર્ધારિત કરવામાં આવે તેવી રીતે એ હકીકતની નોટિસ પણ આપશે કે તેઓ કેસની તપાસ કરશે નહીં કે તપાસ કરાવશે નહીં."

ઉપરોક્ત કલમો, જેમ જોઈ શકાય છે, પોલીસને કોઈપણ ગુનાની તપાસ કરવાની વ્યાપક સત્તા આપે છે, જો તેમને કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા આવા ગુનાના આચરણ અંગે શંકા હોય. 'ગુના' ની વ્યાખ્યા અંગે, સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨(એન) અને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૦ નો ઉતારો લેવો જરૂરી છે. સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨(એન) વંચાય છે :

"(એન)'ગુનો' એટલે હાલમાં અમલમાં હોય તેવા કોઈપણ કાયદા દ્વારા શિક્ષાપાત્ર બનાવાયેલ કોઈપણ કૃત્ય અથવા લોપ અને તેમાં એવા કોઈપણ કૃત્યનો સમાવેશ થાય છે જેના સંબંધમાં કેટલ ટ્રેસપાસ એક્ટ, ૧૮૭૧ (૧૮૭૧ નો ૧) ની કલમ ૨૦ હેઠળ ફરિયાદ કરી શકાય."

૩૭. સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨(એન) માં આપવામાં આવેલી "ગુનો" શબ્દની વ્યાખ્યા બે ભાગ ધરાવે છે. પહેલો ભાગ પ્રારંભિક વ્યાખ્યા છે અને બીજો ભાગ વિસ્તૃત વ્યાખ્યા છે. પહેલો ભાગ જનરલ ક્લોઝીસ એક્ટ, ૧૮૮૭ ની

કલમ ૩(૩૮) ની વ્યાખ્યાને અનુરૂપ છે, અને બીજો ભાગ ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૪(૧) ને અનુરૂપ છે. સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨(એન) અને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૦ ના વાંચન પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૦ એ ભારતીય ફોજદારી સંહિતા દ્વારા નિર્ધારિત ગુનાઓનો નિર્દેશ કરે છે. જ્યારે સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨(એન) એ આઈ.પી.સી. હેઠળના ગુનાઓ સિવાયના વિવિધ કાયદાઓ હેઠળના ગુનાઓનો નિર્દેશ કરે છે. આમ, સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨(એન) હેઠળ “ગુના” ની વ્યાખ્યા એટલી વ્યાપક છે કે જે પોલીસને આઈ.પી.સી. હેઠળના ગુનાઓ સિવાય અન્ય કાયદાઓ હેઠળના ગુનાઓની પણ તપાસ કરવા માટે સક્ષમ બનાવે છે.

૩૮. આ સમયે, ખાસ કરીને જ્યારે તમામ એફ.આઈ.આર. તપાસના તબક્કે છે, ત્યારે એવો વ્યુ લેવો મારા માટે અત્યંત મુશ્કેલ જણાય છે કે ગુજરાત રાજ્યમાં નોંધાયેલી વિવિધ એફ.આઈ.આર. ના સંબંધમાં અરજદારો બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે કેસ ચલાવવા માટે જવાબદાર નથી. જે છુપી રીતે જથ્થો સપ્લાય કરવામાં આવે છે અને ગુજરાત રાજ્યની અંદર લાવવામાં આવે છે, તે કથિત ગુનામાં કોઈને કોઈ રીતે અરજદારોની સંડોવણી અંગે ઘણું બધું કહી જાય છે. માત્ર યોગ્ય તપાસ જ કથિત ગુનામાં અરજદારોની ચોક્કસ સંડોવણી ખુદી પાડશે.

૩૯. એ હકીકત પર નોંધપાત્ર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે કે બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ હેઠળ ફોજદારી ગુનો બનતા કૃત્યો અને લોપને ભારતીય ફોજદારી

સંહિતાના મુખ્ય ભાગમાં અલગ અથવા સ્પષ્ટ ગુના તરીકે સમાવવામાં આવ્યા નથી. હું સંમત થાઉં છું કે તે એવું છે, પરંતુ મારો સ્પષ્ટ અભિપ્રાય છે કે આનાથી કોઈ ફરક પડતો નથી. જો વિવિધ વિશેષ અને સ્થાનિક કાયદાઓ હેઠળના ગુનાઓને ભારતીય ફોજદારી સંહિતા હેઠળ અલગ ગુનાઓ તરીકે સમાવવામાં આવ્યા હોત અને તે સંહિતામાં તેમના માટે અલગથી સજાઓની જોગવાઈ કરવામાં આવી હોત તો ભારતીય ફોજદારી સંહિતા અત્યંત જટિલ બની ગઈ હોત. પુનરાવર્તન ટાળવા માટે, ભારતીય ફોજદારી સંહિતામાં સામાન્ય રીતે ગુનાઓના સંદર્ભમાં જોગવાઈઓ કરવામાં આવી છે અને ભારતીય ફોજદારી સંહિતાની કલમ ૧૦૯ થી ૧૧૭ માં તેમના માટે સ્પષ્ટ સજાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. જ્યાં વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદા હેઠળના ગુનાઓના દુષ્પ્રેરણો કલમ ૧૦૯ થી ૧૧૭ ની શરતોને પૂર્ણ કરે છે, ત્યાં ગુનો બનતા તમામ ઘટકો પૂર્ણ થાય છે, અને જેના સામે આ ગુનાના તમામ ઘટકો હાજર હોય તેવી વ્યક્તિ સામે તે કલમો હેઠળ કેસ શા માટે ન ચલાવવો જોઈએ તેનું કોઈ કારણ જણાતું નથી.

૪૦. રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીને ધ્યાને લેતા, પ્રથમ દર્શનીય રીતે, મારો એવો અભિપ્રાય છે કે અહીંના અરજદારોએ બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ આચરવાનું દુષ્પ્રેરણ કર્યું હોવાનું કહી શકાય. આઈ.પી.સી. ની કલમ ૧૦૭ સ્પષ્ટ કરે છે કે દુષ્પ્રેરણ એટલે શું. દુષ્પ્રેરણ ઉશ્કેરણી દ્વારા હોઈ શકે છે, તે કોઈ કૃત્ય અથવા ગેરકાયદેસર લોપમાં મદદ કરીને હોઈ શકે છે અને તે ષડયંત્રના સ્વરૂપમાં હોઈ શકે છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, આઈ.પી.સી. ની કલમ ૧૦૭

નો બીજો ખંડ જોગવાઈ કરે છે કે વ્યક્તિ કોઈ વસ્તુ કરવાનું દુષ્પ્રેરણ કરે છે, જો તે તે વસ્તુ કરવા માટે કોઈ ષડયંત્રમાં એક અથવા વધુ અન્ય વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓ સાથે જોડાણ કરે છે, જો તે ષડયંત્રના અનુસંધાને અને તે વસ્તુ કરવા માટે કોઈ કૃત્ય અથવા ગેરકાયદેસર લોપ થાય છે.

૪૧. વી. શેષા અચ્ચર વિરુદ્ધ વેંકટસુબ્બા ચેટ્ટી અને અન્ય [૧૯૨૪ મદ્રાસ ૪૮૭] ના કેસમાં મદ્રાસ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણય દ્વારા ઉપરોક્ત વ્યુ લેવામાં મને બળ મળે છે. સદર કેસમાં, મદ્રાસ એક્ટ (૧૯૨૦ નો V) ની કલમ ૫૫(૧) અને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૧૦૯ હેઠળ આરોપી વ્યક્તિઓને નિર્દોષ છોડવાના સબ-ડિવિઝનલ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ સામે રિવિઝન અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી. ત્યાંના આરોપીઓ સામે ચૂંટણી ગુનાના દુષ્પ્રેરણનો આરોપ હતો. કોર્ટ સમક્ષ દલીલ એ હતી કે જોકે ચૂંટણી ગુનાનું દુષ્પ્રેરણ સુધારેલી આઈ.પી.સી. હેઠળ શિક્ષાપાત્ર હતું, છતાં ૧૯૨૦ ના એક્ટ V માં ચૂંટણી ગુનાના દુષ્પ્રેરણ માટે કોઈ જોગવાઈ કરવામાં આવી ન હતી અને આઈ.પી.સી. ની જોગવાઈઓ ઉદાર લેવાની પરવાનગી ન હતી, જ્યાં તે સંહિતામાં જ પ્રશ્નગત ગુના માટે જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી. બેન્ચે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું:

“ભારતીય ફોજદારી સંહિતાની કલમ ૧૦૭ દ્વારા, વ્યક્તિ તેમાં દર્શાવેલ ત્રણ રીતે "કોઈ વસ્તુ કરવાનું" દુષ્પ્રેરણ કરે છે. જો પ્રશ્નગત "વસ્તુ" એક ગુનો હોય, તો તેનું દુષ્પ્રેરણ એક ગુનો બની જાય છે (કલમ ૧૦૮) અને "દુષ્પ્રેરણનો ગુનો" બને છે (કલમ ૧૦૮, સ્પષ્ટીકરણ ૨), જે આ રીતે

એક અલગ અને સ્પષ્ટ ગુનો છે. કલમ ૪૦ (પેરા ૧) અને કલમ ૧૦૮- એ દ્વારા "ગુનો" એટલે: (૧) ભારતીય ફોજદારી સંહિતા દ્વારા શિક્ષાપાત્ર બનાવાયેલી વસ્તુ; અને (૨) ભારતીય ફોજદારી સંહિતા દ્વારા શિક્ષાપાત્ર બનાવાયેલી વસ્તુ ભલે તે બ્રિટિશ ભારતની બહાર અને પર કરવામાં આવી હોય. પરિણામે, ગુનાના દુષ્પ્રેરણનો અર્થ ભારતીય ફોજદારી સંહિતા દ્વારા શિક્ષાપાત્ર બનાવાયેલી વસ્તુનું બ્રિટિશ ભારતમાં દુષ્પ્રેરણ થાય છે. જોકે, ભારતીય ફોજદારી સંહિતાની કલમ ૪૦ ને સુધારા દ્વારા લંબાવવામાં આવી છે. પેરા ૧ માં રહેલી મર્યાદા, જે ગુનાને ભારતીય ફોજદારી સંહિતા દ્વારા શિક્ષાપાત્ર વસ્તુ સુધી સીમિત રાખતી હતી, તેને હળવી કરવામાં આવી છે અને કલમ ૧૦૮ માં (અન્ય બાબતો સાથે) "ગુનો" હવે સંહિતા, અથવા કોઈપણ વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદા હેઠળ શિક્ષાપાત્ર વસ્તુ દર્શાવે છે. એમાં કોઈ શંકા નથી કે મદ્રાસ એક્ટ ૧૯૨૦ નો V એ એક સ્થાનિક કાયદો છે અને તેથી, એ સ્પષ્ટ જણાય છે કે કલમ ૧૦૮ તેના હેઠળ શિક્ષાપાત્ર વસ્તુને લાગુ કરી શકાય છે. દર્શાવ્યા મુજબ, દુષ્પ્રેરણ એ એક અલગ અને સ્પષ્ટ ગુનો છે, શરત એ છે કે દુષ્પ્રેરણ કરાયેલી વસ્તુ એક ગુનો હોવી જોઈએ; અને અહીં દુષ્પ્રેરણ કરાયેલી વસ્તુને ભારતીય ફોજદારી સંહિતાની કલમ ૪૦ ના બીજા પેરા દ્વારા ગુનો બનાવાયો છે. જનરલ કલોઝીસ એક્ટની કલમ ૨૬ દર્શાવે છે કે એક કૃત્ય બે કે તેથી વધુ કાયદાઓ હેઠળ ગુનો બની શકે છે. પ્રબોધ ચંદ્ર વિ. કોર્પોરેશન ઓફ કલકત્તા [(૧૯૯૦) ૨૪ સી.ડબલ્યુ.એન. ૧૯૬] માં, એક સ્થાનિક કાયદા - કલકત્તા મ્યુનિસિપલ એક્ટ હેઠળના ગુનાનું દુષ્પ્રેરણ ગણવા માટે ભારતીય ફોજદારી સંહિતાની કલમ ૪૦ લાગુ પડતી હોવાનું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું. મારો એવો અભિપ્રાય છે કે આરોપી નં. ૨ થી ૫ સામે મદ્રાસ એક્ટ ૧૯૨૦ ના V ની કલમ ૫૫(૧) અને ભારતીય ફોજદારી સંહિતાની કલમ ૧૦૮ હેઠળ કાયદેસર રીતે આરોપ મૂકી શકાયા હોત. આ ક્રિમિનલ રિવિઝન કેસ મંજૂર થવો જોઈએ."

૪૨. એ જ લાઈન પર, અન્ય ત્રણ નિર્ણયો છે જેનો હું સંદર્ભ આપી શકું છું અને જેના પર આધાર રાખી શકું છું: (૧) ગોપીલાલ અને અન્ય વિ. એમ્પરર [એ.આઈ.આર. (૩૨) ૧૯૪૫ નાગપુર ૧૮૬], (૨) કિંગ, એમ્પરર વિ. પાંડુ વિહુ સાવંત [એ.આઈ.આર. ૧૯૨૪ બોમ્બે ૪૮૯], અને (૩) પ્રબોધ ચંદ્ર બોસ વિ. કોર્પોરેશન ઓફ કલકત્તા [એ.આઈ.આર. ૧૯૨૦ કલકત્તા ૩૨૧].

૪૩. લાયસન્સની શરતોનો ભંગ, લાગુ પડતા અન્ય જાહેરનામા વગેરે જેવા ઘણા પાસાઓને ધ્યાનમાં રાખીને પણ તપાસ હાથ ધરવાની રહેશે.

૪૪. મારો એવો અભિપ્રાય છે કે મારે આ તબક્કે હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં અને પોલીસને કાયદા અનુસાર તપાસ પૂર્ણ કરવાની પરવાનગી આપવી જોઈએ. હાથ ધરેલો કેસ એ સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા વિ. ભજનલાલ [એ.આઈ.આર. ૧૯૯૨ એસ.સી. ૬૦૪] ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી શ્રેણીઓમાંથી કોઈમાં પણ આવતો કેસ નથી. ભજનલાલ (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયના પેરા ૧૦૮ માં સમાવિષ્ટ સુપ્રીમ કોર્ટના અવલોકનો હું ટાંકી શકું છું:

“પ્રકરણ XIV હેઠળ સંહિતાની વિવિધ સંબંધિત જોગવાઈઓના અર્થઘટનની પૃષ્ઠભૂમિમાં અને આ સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળની અંતર્નિહિત સત્તાઓ અથવા અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અસાધારણ સત્તાના પ્રયોગ અંગે નિર્ણયોની શ્રેણીમાં આ કોર્ટ દ્વારા ઉચ્ચારવામાં આવેલા કાયદાના સિદ્ધાંતોના પૃષ્ઠભૂમિમાં જેનો અમોએ ઉપર ઉતારો કર્યો છે અને પુનઃઉત્પાદન કર્યું છે, અમો દ્રષ્ટાંત તરીકે કેસોની નીચે મુજબની શ્રેણીઓ આપીએ છીએ જેમાં આવી સત્તાનો પ્રયોગ

કોઈપણ કોર્ટની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગને રોકવા માટે અથવા અન્યથા ન્યાયના હેતુઓને સુરક્ષિત કરવા માટે કરી શકાય છે, જોકે કોઈપણ ચોક્કસ, સ્પષ્ટ વ્યાખ્યાયિત અને પૂરતી માર્ગદર્શિત અને અપરિવર્તનીય માર્ગદર્શિકાઓ અથવા કઠોર ફોર્મ્યુલા નક્કી કરવાનું અને કેસોના અસંખ્ય પ્રકારોની સંપૂર્ણ સૂચિ આપવાનું શક્ય ન પણ હોય જેમાં આવી સત્તાનો પ્રયોગ થવો જોઈએ. ૧. જ્યાં પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં અથવા ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો, જો તેમને તેમના બાહ્ય મૂલ્ય પર લેવામાં આવે અને તેમની પૂરેપૂરી સ્વીકૃતિ કરવામાં આવે તો પણ, પ્રથમ દર્શનીય રીતે કોઈ ગુનો બનતો નથી અથવા આરોપી સામે કેસ બનતો નથી. ૨. જ્યાં પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાંના આક્ષેપો અને અન્ય સામગ્રી, જો કોઈ હોય તો, જે એફ.આઈ.આર. સાથે હોય, તે સંહિતાની કલમ ૧૫૫(૨) ના ક્ષેત્રાધિકારમાં મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ સિવાય સંહિતાની કલમ ૧૫૬(૧) હેઠળ પોલીસ અધિકારીઓ દ્વારા તપાસને વ્યાજબી ઠેરવતા કોન્નિઝેબલ ગુનાનો ખુલાસો કરતી નથી. ૩. જ્યાં એફ.આઈ.આર. અથવા ફરિયાદમાં કરાયેલા બિન-વિવાદાસ્પદ આક્ષેપો અને તેના સમર્થનમાં એકત્રિત કરાયેલા પુરાવા કોઈપણ ગુનાના આચરણનો ખુલાસો કરતા નથી અને આરોપી સામે કેસ બનાવતા નથી. ૪. જ્યાં, એફ.આઈ.આર. માં કરાયેલા આક્ષેપો કોન્નિઝેબલ ગુનો બનાવતા નથી પરંતુ માત્ર નોન-કોન્નિઝેબલ ગુનો બનાવે છે, ત્યાં સંહિતાની કલમ ૧૫૫(૨) હેઠળ વિચારાયા મુજબ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ વિના પોલીસ અધિકારી દ્વારા કોઈ તપાસની પરવાનગી નથી. ૫. જ્યાં એફ.આઈ.આર.

અથવા ફરિયાદમાં કરાયેલા આક્ષેપો એટલા અસંગત અને મૂળભૂત રીતે અસંભવિત છે કે જેના આધારે કોઈ પણ બુદ્ધિશાળી વ્યક્તિ ક્યારેય એવા ન્યાયી નિષ્કર્ષ પર પહોંચી શકે નહીં કે આરોપી સામે આગળ વધવા માટે પૂરતું ગ્રાઉન્ડ છે. ૬. જ્યાં સંહિતાની અથવા સંબંધિત એક્ટની (જેના હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી છે) કોઈપણ જોગવાઈમાં કાર્યવાહી શરૂ કરવા અને ચાલુ રાખવા માટે સ્પષ્ટ કાનૂની મનાઈ જડવામાં આવી છે અને/અથવા જ્યાં સંહિતામાં અથવા સંબંધિત એક્ટમાં વિશિષ્ટ જોગવાઈ છે, જે પીડિત પક્ષની ફરિયાદ માટે અસરકારક નિવારણ પૂરું પાડે છે. ૭. જ્યાં ફોજદારી કાર્યવાહી પ્રત્યક્ષ રીતે બદલ્લિયાથી પ્રેરાયેલી હોય અને/અથવા જ્યાં અંગત અને વ્યક્તિગત વૈમનસ્યને કારણે આરોપી પર વેર વાળવાના અને તેને નુકસાન પહોંચાડવાના છુપા હેતુથી માલિશિયસલી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હોય.”

ભજનલાલ (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયના પેરા ૧૦૯ માં સમાવિષ્ટ અવલોકનો પણ હું ટાંકી શકું છું:

“અમો એ અસરની સાવચેતીની નોંધ પણ આપીએ છીએ કે ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવાની સત્તાનો પ્રયોગ ખૂબ જ સંયમપૂર્વક અને સાવચેતીપૂર્વક કરવો જોઈએ અને તે પણ વિરલમાંથી વિરલ કિસ્સાઓમાં કરવો જોઈએ; એ કે એફ.આઈ.આર. અથવા ફરિયાદમાં કરાયેલા આક્ષેપોની વિશ્વસનીયતા અથવા સત્યતા અથવા અન્યથા અંગેની તપાસ શરૂ કરવાનું કોર્ટ માટે વ્યાજબી રહેશે નહીં અને એ કે

અસાધારણ અથવા અંતર્નિહિત સત્તાઓ કોર્ટને તેની મરજી કે તરંગ અનુસાર કામ કરવા માટે કોઈ સ્વેચ્છાચારી સત્તાક્ષેત્ર આપતી નથી.”

૪૫. અહીં એ ઉલ્લેખ કરવો સુસંગત છે કે સુપ્રીમ કોર્ટે ધરમવીર વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ એમ.પી. [એ.આઈ.આર. ૧૯૭૪ એસ.સી. ૧૧૫૬ : ૧૯૭૪ ક્રિ. એલ.જે. ૮૧૨] માં જૂની સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૫૬૧-એ (હાલની સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૪૮૨ ને અનુરૂપ) હેઠળની સત્તાઓનો પ્રયોગ કરીને તપાસ રદ કરવાના પ્રશ્ન અંગે વિચારણા કરતી વખતે ઠરાવ્યું હતું કે કોર્ટ તપાસ રદ કરશે નહીં કારણ કે તે તપાસની પ્રક્રિયાને રોકવા સમાન છે અને આ નિર્ણય વર્તમાન કેસની હકીકતોને સીધો લાગુ પડે છે.

૪૬. પ્રિવી કાઉન્સિલે એમ્પરર વિરુદ્ધ નજર અહમદ [એ.આઈ.આર. ૧૯૪૫ પી.સી. ૧૮ : ૧૯૪૬ ક્રિ. એલ.જે.૪૧૩] માં ઠરાવ્યું છે કે કોન્ફિઝેબલ ગુનાઓના કિસ્સામાં, પ્રથમ માહિતીની પ્રાપ્તિ અને રેકૉર્ડિંગ એ ફોજદારી તપાસને ગતિમાં લાવવા માટેની પૂર્વશરત નથી. આ નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન એડવોકેટને એવી રજૂઆત કરવાની પરવાનગી આપી શકાય નહીં કે નાયરામ સ્ટુડિયોમાં ચોરી થઈ હોવાનો કોઈના દ્વારા અહેવાલ આપવામાં આવ્યો નથી અને તેથી આવા અન-રિપોર્ટેડ ગુનાની કોઈ તપાસ આગળ વધી શકે નહીં.

૪૭. આ મુકદ્દમાનો રાજ્ય દ્વારા સખત વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે અને શા માટે ન થાય. કારણ સ્પષ્ટ છે. હું એ હકીકતની કાનૂની નોંધ લઉં છું કે ગુજરાત રાજ્યમાં દારૂબંધી નીતિ સકારાત્મક પરિણામો આપી શકી નથી. જાહેર માર્ગ પર

કોઈને ખુલ્લો બાર કદાચ જોવા ન મળે, પરંતુ ૨૮મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૭ ની સ્થિતિ મુજબ ગુજરાત રાજ્યની વિવિધ કોર્ટોમાં પેનિંગ કેસોની સંખ્યા એ હકીકતની સચોટ જુબાની આપે છે કે કાં તો નીતિ અસરકારક નથી અથવા કાયદાના અમલીકરણમાં કંઈક ગડબડ છે. ગુજરાત રાજ્યમાં ૨૮મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૭ ની સ્થિતિ મુજબ પેનિંગ ૩,૯૯,૨૨૧ ફોજદારી કેસોમાંથી ૫૫,૬૪૫ કેસો બોમ્બે પ્રોહિબિશન એક્ટ હેઠળના છે. હવે સમય આવી ગયો છે કે કેન્દ્ર સરકારે દમણને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના ભાગ તરીકે ડીનોટિફાઇ કરવા અને તેને ગુજરાત રાજ્યનો ભાગ બનાવવા અંગે વિચારવું જોઈએ જેથી કરીને પ્રોહિબિશન એક્ટ લાગુ કરી શકાય, જેની પોતાની અસર થઈ શકે, અને ખાસ કરીને કાયદામાં તાજેતરના સુધારા પછી, જે વધુ કડક જોગવાઈઓ પૂરી પાડે છે. કેન્દ્ર સરકારે આ મુદ્દા પર વહેલામાં વહેલી તકે વિચારવાનું રહે છે.

૪૮. ઉપરોક્ત સાથે, તમામ અરજીઓ નિષ્ફળ જાય છે અને આથી રદ કરવામાં આવે છે. નોટિસ, જો કોઈ હોય તો, રદ થાય છે. વચગાળાનો હુકમ, જો કોઈ હોય તો, તુરંત જ ઉઠાવાઈ જાય છે.

૪૯. એ સ્પષ્ટ કરવાની જરૂર નથી કે આખરે, તપાસના અંતે, જો અહીંના કોઈપણ અરજદાર સામે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવે અને સહ-આરોપીના નિવેદન સિવાય અહીંના કોઈપણ અરજદારને કથિત ગુના સાથે જોડતો કોઈ કાનૂની પુરાવો ન હોય, તો અરજદારો માટે કાયદા અનુસાર યોગ્ય ફોરમ સમક્ષ ચાર્જશીટને પડકારવાની મોકળાશ રહેશે.

૫૦. મુખ્ય મામલામાં પસાર કરાયેલા આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને, સંલગ્ન ફોજદારી પરચુરણ અરજીનો પણ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(ન્યાયમૂર્તિ જે.બી. પારડીવાલા)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.